

نام و نام خانوادگی : کلاس / پایه : دهم رشته : انسانی نام درس : ادبیات فارسی تاریخ : ۱۴۰۱/۱۰/۱۵ مدت امتحان : ۷۵ دقیقه نوبت : صبح ساعت شروع : ۸:۰۰ تعداد صفحه : ۲

ردیف	سوالات	بارم
۱	<p>قلمرو زبانی (۷ نمره)</p> <p>الف) معنی واژگان مشخص شده را بنویسید.</p> <p>۱. زین <u>نمط</u> آن مست شده از غرور</p> <p>۲. در آبیگری سه ماهی بود: دو <u>حازم</u> و یکی عاجز.</p> <p>۳. پیران قبیله خویش را حرمت دار، ولیکن به ایشان <u>مولع</u> مباش ....</p> <p>۴. به جز از علی که آرد سپری <u>ابوالعجائب</u></p> <p>۵. در مقابله جفا، وفا کرد و در مقابله زشتی، آشتی کرد و در مقابله <u>لثیمی</u>، کریمی کرد.</p> <p>۶. چندان که ما در حمام شدیم، <u>دلّاک</u> و <u>قیّم</u> در آمدند.</p>	۱/۵
۲	<p>ب) املاي درست واژگان نادرست را بنویسید.</p> <p>۱. بدان کوش که به هر مهالی از حال و نهاد خویش بنگردی که بزرگان به هر حق و باطلی از جای نشوند.</p> <p>۲. و شفق آینه دار نجابت / و فلق محرابی / که تو در آن نماز صبح شهادت گذارده ای.</p> <p>۳. این قصه، عجیب ترین قصه هاست؛ زیرا که میان دوزخ جمع بود: هم فرغت بود و هم وصلت، هم محنت بود و هم شادی، هم راحت بود، هم آفت.</p> <p>۴. خدای تبارک و تعالی، همه بندگان خود را از عذاب غرض و دین فرج دهد، بحق الحق و آهله</p> <p>۵. دو گوش را بالا برد، از یال و قارب به زیر آمد و دست معلم از وقب حیوان روان شد ....</p> <p>۶. زندگی مرفهی نداشتند، پیرمرد شندرغاذی از وزارت فرهنگ می گرفت که صرف و خرج خانه اش می شد.</p>	۱/۵
۳	<p>ج) نوع حذف فعل را در عبارت زیر بنویسید.</p> <p>۱. نگشت آسایشم یک لحظه دمساز</p> <p>۲. من اینجا چون نگهبانم، تو چون گنج</p> <p>گهی از گربه ترسیدم گه از باز تو را آسودگی باید مرا رنج</p>	۱
۴	<p>د) هسته و وابسته را بیابید.</p> <p>۱. پیران قبیله ی خویش را حرمت دار</p> <p>۲. که مُردنی چنان / غبطه ی بزرگ زندگانی شد</p> <p>۳. کتابِ دوستِ من</p>	۰/۷۵
۵	<p>ه) نوع فعل «خواهید پرسید» را مشخص کنید.</p>	۰/۵
۶	<p>و) تفاوت معنایی فعل «گشت» را در ابیات زیر توضیح دهید.</p> <p>– گفتم که نوش لعلت ما را به آرزو <u>گشت</u></p> <p>– بادی که در زمانه بسی شمع ها <u>بگشت</u></p> <p>گفتا تو بندگی کن کاو بنده پرور آید هم بر چراغدان شما نیز بگذرد</p>	۰/۵
۷	<p>ز) در عبارت های زیر ترکیب اضافی (مضاف و مضاف الیه) و وصفی (موصوف و صفت) را بیابید.</p> <p>– من و کُلفتِ خانه کمک کردیم و تن او را که عجیب سبک بود، رو به قبله خوابانیدیم. گفتم: «برو سماور را آتش کن، حالا قوم و خویش ها می آیند»</p> <p>و سماورِ نفتی که روشن شد، گفتم رفت قرآن آورد.</p>	۰/۷۵
۸	<p>ح) جهش ضمیر را در ادبیات زیر با توضیح بیان نمایید.</p>	۰/۵

	<p>– باغبانا ز خزان بی خبرت می بینم</p> <p>– عشقت رسد به فریاد آر خود به سان حافظ</p> <p>آه از آن روز که بادت گل رعنا ببرَد</p> <p>قرآن ز بر بخوانی در چهارده روایت</p>	
۹	ط) دو واژه دو تلفظی بنویسید.	۰/۵
۱۰	<p>قلمرو ادبی (۵ نمره)</p> <p>الف) آرایه بیت های زیر را بیابید، زیر آنها خط بکشید و نام آرایه ها را بنویسید.</p> <p>– جهان دل نهاده بدین داستان</p> <p>– آه چه آرام و پر غرور گذر داشت</p> <p>همان بخردان نیز و هم راستان</p> <p>زندگی من چو جویبار غریبی</p>	۰/۵
۱۱	<p>ب) آرایه قسمت هایی که زیر آن خط کشیده شده را بنویسید.</p> <p>– درخت دوستی بنشان که کام دل به بار آرد</p> <p>نهان دشمنی بر کن که رنج بی شمار آرد</p>	۰/۵
۱۲	<p>ج) جناس را در بیت زیر بیابید و درباره این نوع جناس توضیحی بنویسید.</p> <p>– عشق شوری در نهاد ما نهاد</p> <p>جان ما در بوته سودا نهاد</p>	۰/۵
۱۳	<p>د) ارکان سجع را در عبارت زیر پیدا کنید.</p> <p>– الهی نام تو ما را جواز ، مهر تو ما را جهاز ، شناخت تو ما را امان ، لطف تو ما را عیان</p>	۰/۵
۱۴	<p>ه) کنایه را بیابید و بنویسید کنایه از چیست.</p> <p>– خون تو شرف را سرخگون کرده است.</p>	۰/۵
۱۵	<p>و) استعاره را در بیت زیر بیابید.</p> <p>– در مملکت چو غرش شیران گذشت و رفت</p> <p>این عوعو سگان شما نیز بگذرد</p>	۰/۲۵
۱۶	<p>ز) حس آمیزی را در بیت زیر پیدا کنید.</p> <p>– اگر دشنام فرمایی و گر نفرین دعا گویم</p> <p>جواب تلخ میزید لب لعلِ شکرخا را</p>	۰/۲۵
۱۷	<p>ح) بیت های زیر را کامل کنید. (شعر حفظ)</p> <p>– به جز از علی که آرد پسری ابوالعجائب</p> <p>– گر در طلبت رنجی ما را برسد شاید</p> <p>چو علی که میتواند که به سر برد وفا را ؟</p> <p>می گویم و بعد از من گویند به دوران ها</p>	۲
۱۸	<p>قلمرو فکری (۸ نمره)</p> <p>الف) ادبیات و عبارات زیر را معنی کنید.</p> <p>۱. در بن این پرده نیلوفری</p> <p>۲. و عزم، ضامن دوام جهان شد / که جهان با دروغ می باشد / و خون تو، امضای «راستی» است.</p> <p>۳. بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم</p> <p>۴. دیگری هم که از پیرایه ی خرد و ذخیرت تجربت بی بهره نبود، با خود گفت: «غفلت کردم و فرجام کار غافلان چنین باشد و اکنون وقت حیلست»</p> <p>۵. رنج هیچ کس ضایع مکن و همه کس را به سزا، حق شناس باش؛ خاصه قرابت خویش را.</p> <p>۶. و مَثَلِ قرآن، مَثَلِ آب است روان؛ در آب، حیات تن ها بود و در قرآن حیات دل ها بود.</p>	۴
۱۹	<p>ب) مفهوم این بیت را بنویسید.</p> <p>– چون بگشایم ز سر مو شکن</p> <p>ماه ببیند رخ خود را به من</p>	۰/۵
۲۰	<p>ج) عبارت زیر بیانگر کدام حدیث است؟</p> <p>– و اندر همه کاری داد از خویشان بده، که هر که داد از خویشان بدهد، از داور مستغنی باشد...</p>	۰/۵
۲۱	<p>د) منظور از عبارت «چندان تناوری و بلند / که به هنگام تماشا / کلاه از سر کودک عقل می افتد.» چیست؟</p>	۰/۵
۲۲	<p>ه) سیف الدین محمدفرغانی، در سده ی ..... هجری، شعر بیداد ظالمان را سرود و در این سروده از رفتار ظالمانه فرمانروایان و تاخت و تاز سپاه ..... با بیان کوبنده ای انتقاد می کند.</p>	۰/۵

۰/۵	<p>و) مفهوم این بیت حافظ را بنویسید.</p> <p>چو گفتمش که دلم را نگاه دار، چه گفت؟</p> <p>ز دست بنده چه خیزد خدا نگه دارد.</p>	۲۳
۰/۵	<p>ز) منظور از عبارت «اسب از پهلوی، اسبی خود را به کمال نشان می داد.» چیست؟</p>	۲۴
۰/۵	<p>ح) جای خالی را پر کنید.</p> <p>– داستان «دیوار»، نوشته : .....</p> <p>شعر «گوشواره عرش»، از : .....</p>	۲۵
۲۰	جمع بارم	